

тъ на глината ставатъ твърди като камъкъ. Почвата, следователно, въ влажно време е лепкава, непропусклива и непровѣтрива, а въ сухо — напукана и твърда. Тя мжно се обработва, пкъ и растенията на нея не вирѣятъ.

Съвсемъ друга е глинестата и хумусната почва, когато въ нея има достатъчно варъ. Тя сжщо така отъ влагата набъбва, но не се превръща въ лепкава и лигава маса. Почвата си остава на дребни бучки, които следъ като изсъхнатъ, оставатъ неслепени. Понѣкога могатъ и да се слепятъ въ едри буци, които, обаче, не сж плътни — има въ тѣхъ шупли и лесно се разсипватъ при изсъхване. Варъта има такова действие на глината, каквото сирището има на млѣкото. Тя, когато е достатъчно, прави глината да се разбива на дребни бучки, които не се слепяватъ въ кишаво време. Хумусътъ пкъ, въ присжтствието на варъта не се размива въ водата. Въ земедѣлието е много важно, щото почвата и въ кишаво време да остане разбита на бучки, а въ сухо време да не образува твърди буци или ситенъ прахъ. Освенъ че обработването ѝ става много по-леко, но въ нея всички растения успѣватъ по-добре.

И въ пѣсъкливата почва, макаръ глината е малко, става слепяване на отдѣлнитъ зърна въ едри буци, щомъ нѣма въ нея достатъчно варъ. Въ такава почва подъ орницата се забелязва единъ много якъ циментиранъ пластъ, който е доста неприятенъ за земедѣлеца.

2. Варъта запазва азотнитѣ торове въ почвата. Въ почвата най-важниятъ за растенията торъ, азотниятъ торъ, се намира най-много като органически съединения, после, като амонячни съединения и най-малко като селитра. Най-добъръ е той, когато е като селитра. Но селитрата много лесно се измива отъ водата или пкъ се разрушава и излетява въ въздуха. Разрушението (извѣтрянето) на селитрата въ почвата става подъ влиянието на нѣкои микроби. Тѣзи микроби се развѣждатъ най-много въ ония почви, които слабо се провѣтриватъ. Щомъ почвата е сбита, тежка, полезнитѣ микроби намаляватъ, защото не имъ достига въздухъ за дишане. На тѣхно мѣсто се развиватъ други микроби, които не се нуждаятъ отъ въздухъ. И тѣ дишатъ, но потрѣбния за дишане кислородъ си доставятъ отъ почвенитѣ съставни части. Така, тѣ разлагатъ селитрата, и тя изчезва. Сжщо тѣй тѣ разлагатъ и органическитѣ или хумуснитѣ съставни части, оборския торъ и др. Разложението, обаче, става така, че почти всичкитъ азотъ отива въ въздуха.

Значи, за да се запази азотътъ въ почвата отъ подобно из-